

VERES ISTVÁN

A Názáreti

*Ne azért akarj együtt lenni valakivel, hogy téged erősítsen,
hogy tőle kapd meg a szeretetet, amire vágysz.
Azért legyél együtt valakivel, mert vele akarsz lenni.*

Oravecz Nóra

Korhadt tekintettel vettük tudomásul, hogy új ember érkezik a vállalathoz. Nem is a jövevény miatt, hiszen nem nagyon akadt lény a bolygón, mellyel ne találtuk volna meg a közös hangot, inkább csak lelombozott a hír, hogy Rencsi, akitől addig a feladatokat kaptuk, elköltözik. Pontosabban férjhez megy. Pontosabban férjhez megy és elköltözik, pontosabban Móra. Nem értettük, miért költözik el egy harminchat éves nő, ha van egy jó munkája, nem értettük, miért megy férjhez harminchat évesen, ha eddig kibírta, és nem értettük, miért költözik éppen Móra, ahol nem történt ez idáig az égvilágon semmi, leszámítva azt, hogy ott történt a móri rablógyilkosság, a véres bankrablás. Magas, erős, határozott, szeplős, karcosú, hosszú fekete hajú nő volt, és amikor a raktárba jártunk, mindig azt ismételtette, hogy ő itt, a fővárosban tanult meg igazán vezetni. Jártok a buliba? – kérdezte még néha. Járnak, válaszoltuk. Régebben ő is járt, tette hozzá, de már nem jár, mert ő úgy szeret bulizni, ha nem zavarja senki tánc közben. Itt meg, pontosabban ott, a kollégium nagytermében, ahol ezek a bulik havonta kialakulnak, elég sok ember zsúfolódik össze, így egy féktelenül táncoló harminchat éves nő sokszor beleütközik másokba, vagyis zavarják őt, úgyhogy inkább nem jár. Nem értettük, miről beszél, de azért elvöltünk vele, végtére is egy lány volt, mi meg fiúk. Egyszer aztán bejelentette, hogy bejelentette, hogy elköltözik Móra, mivel férjhez megy. És hogy jön a helyére egy fiatalember, a vezérigazgató helyettesének unokaöccse.

Okos kutyaarccal meg is érkezett a Názáreti, foglalkoztatói hagyományainknak megfelelően első nap öltönyben. Azt a feltételt kapta a vezérigazgató asszonytól, hogy egy hónapon belül meg kell tanulnia angolul. Vagy kettő. Néhány hete dolgozhattunk együtt, amikor nem sokkal karácsony után, ahogy errefelé mondják, két karácsony közt a vezérigazgató asszony úgy döntött, elkápráztat minket egy gesztussal: mindenkit meghívott ebédre a közeli pizzériába. Pizzát ebédelni akkoriban még elég nagy flancolásnak számított, ki is húztuk magunkat, ebből mi lesz bazmeg. A pizzéria zezzugos kiképzése miatt úgy alakult, hogy mi fiúk hárman már nem fértünk oda a nagy asztalhoz, így egy külön részben terítették nekünk meg a Názáretinek. Gyula bolonyai pizzát rendelt, én valami hagymás-kolbászosat, a Názáreti

meg tésztát. A vezérnök időnként ránk pillantott, elégedettségünket nyugtázandó, de egyébként nem alakult ki köztünk beszélgetés. A csajok persze vihogtak, Gyula nem értette, hogy az ő pizzáján miért nincs más paradicsomos darált húson kívül, Názáreti nem értette, miért kapott a villája mellé kanalat kés helyett, én pedig nem értettem, miért nem azt rendelték a többiek is, amit én.

Később, amikor a raktárba jártunk a Názáretivel rakodni, kifejtette elméletét a terepjárókról. Minden második terepjáróban vékonyka, fiatal nő ül a kormányonál – ezt figyelte meg, mióta a fővárosba költözött. Nem értem, honnan szedik ezek a kurvák azt a sok dzsipet, gondolkodott hangosan.

Rozsdás-homályos csütörtöki reggel volt, amikor kiadta a raktárban a munkát, mire azt válaszoltuk, Rencsi ezt nem így szokta csináltatni. Mire azt felelte, Rencsi már nincs itt. Aztán egyszer azt mondta, eléggé idegesítjük őt a trükközéseinkkel, hogy minek megyünk a szomszéd utcába egy szem dobozért ketten. Mondtuk, azért, mert amikor elindultunk, még nem tudtuk, milyen nehéz lesz a doboz, és mekkora. Pedig nem ezért mentünk ketten, hanem mert tízóraizni akartunk: halsalátát ettünk kiflivel egy talponállóban. Szobahőmérsékletű viszonyunk akkor hűlt nagyot, amikor a Názáreti új segédet hozott, az unokatestvérét, épp abból a városból, ahonnan ő jött. Ki akar minket túrni. Csak hogy mi tudtuk róla, hogy nem tanult meg egy hónap alatt angolul, sem kettő, így pozíciója a vállalatban ingatag. Nagybátyja tartja őt, a vezér-helyettes, akit titokban mindenki úgy hívott, a Kolbászorrú. Mi mindenkivel jóban voltunk, a Názáretit leszámítva. Rosszban vele sem voltunk, de jóban sem.

Egyszer meg azzal jött, nincs-e kedvünk valamelyik este teremfocizni vele meg a haverjaival, mert nem teljes a két csapat. Nem volt kedvünk, de ha lett volna semmentünk volna, pedig jártunk teremfocizni mi is. Tudtuk, hogy csak össze akar rugdosni minket az apostolaival. Meg a palánknak is jól nekilökött volna, hisz mi soványak voltunk, ő meg kövér. Na, nem volt kimondottan kövér, csak nálunk testesebb. Meg nagy volt a segge. Ő volt az első nagyseggű férfi, akit ismertem. Ennek fő oka, hogy korábban a férfiak seggméretét nem figyeltem, mígnem az egyik kolegina, akit csak úgy hívtunk, Hatos, és aki még tőlünk is jobban utálta a Názáretit, egyszer megjegyezte róla, hogy ennek az embernek különösen nagy valaga van. Egy másik kollégáról meg azt mondta, tökön rúgja. Velünk egyébként kedves volt, de amikor az utcán találkoztunk, magára húzta az esernyőjét, hogy ne találkozzon a szemünk.

Néha a raktár előtt a Názáreti megkínált cigivel. Az is jó volt, amikor a szolgálati autóban az Angyalok városa című amerikai film betétdalait hallgattuk. Megvolt neki cédén. Főleg a Hendrix-dal tetszett róla, de az Alains Morrisette nóta is jó volt, meg a Goo goo dollstól az Iris. Utóbbi néha felrakom, borúsabb tél végi reggeleken főleg, és a Názáreti dülledt, márkás farmerbe öltöztetett farizmaira gondolok. Meg arra, amikor megkérdezte, nem tudunk-e pálinkát szerezni. Gyula hozott neki kukoricapálinkát, akkor épp azzal kísérletezett az apukája. Áttetsző vörösesbarna folyadék volt, a Názáreti megvett belőle egy litert. Majdnem kipotyogtak tőle a szemeim, mondta legközelebb. Aztán a vezérnök nyugdíjba ment, a Kolbászorrúból pedig cégvezetőt csináltak. Názáreti barátunk biztonságban tudhatta magát. Egyébként raktáros volt, fő feladata, hogy a szolgálati autókön kicseréltesse a téli gumikat, továbbá nyilvántartást vezessen a gépkocsik állapotáról. November: a zöld Opelén a jobb első ajtón karcolás. Ilyeneket irkált az ívekre, az íveket pedig sokszorosították, fűzték, majd iktatták. Egyszer a Názáreti egy ikerpárt hozott segíteni, mert kitalálta, hogy nem győzzük a munkát. Pedig győztük mi, csak szándékosan elhúztuk, hogy több pénzt kapjunk. Aláírásokat hamisítottunk és műanyagkesztyűket csomagoltunk a lábgomba elleni krémekhez, hogy ha valakinek lábgombája van, és be

akarja kenni magának a gombás lábát, hogy elmúljon a láb gombája, lelje örömét abban, hogy a krémhez a dobozkában kesztyűt is talál. Így érezhetik magukat a Mikulás csomagolóüzemének dolgozói is, akik éjjel-nappal csomagolják az ajándékokat, és nem fáradnak el soha, hiszen a tudat, hogy minden mozdulatukkal örömet okoznak egy gyereknek, tartja bennük a lendületet. A Mikulás csomagolóüzemében egyébként sincs sem éjjel, sem nappal, hiszen nem a Földön található, hanem a felhők felett, a világűrben, a Mikulásbolygón. A Mikulás minden évben kirakja a sok ajándékot, visszafelé pedig teleülteti a hintóját munkanélküliekkel, és viszi őket a Mikulásbolygóra, a csomagoló üzemébe segédmunkásnak.

Lábgombakrém csomagolás közben az ikerpár néhányszor kiröhögött minket beszédünk miatt, majd elmondták, hogy zenekarban játszanak, egyikük gitározik, másik énekel. Elmondták, hogy néha járnak a közeli kocsmába zenélni. Erre elmondtuk, hogy mi is járunk oda, mert néha van jó blues-koncert. Erre ők elmondták, hogy a blues a legegyszerűbb zene, amit játszani lehet a világon. Erre nem mondtunk semmit. Tudtuk, hogy paprikás szalonnát fogunk ebédelni, amiből ők nem kapnak, meg azt is, hogy aki nem élt meg nehéz időket, nem tudja, milyen a jó blues. Aztán otthagytuk a céget, mint hűtőben a szalonnát. Tíz évvel később egy újságból tudtam meg, hogy új vezért kaptak, valószínűleg elküldték a Kolbászorrút.

Szerda reggel váratlanul szembe jött a Názáreti méretes, Mustang farmerbe öltöztetett segge. Néhány délutánnal később láttam, ahogy egy kisfiú kezét fogja, és egyenletes tempóban ballagnak azon az útvonalon, amelyen én is egyenletes tempóban ballagok, gyerekkézzel a kezemben. Múltkor pont szembejöttek – a Názáreti is másfelé nézett, én is. Tudom, hogy egyszer történni fog majd velünk még valami közös, pedig tudom, hogy soha semmi közös nem fog velünk történni már.

Pityu néni és a fogatlan cápa

Kezdett feltámadni a szél, de mintha ő maga sem gondolta volna komolyan: abbahagyta, majd ismét legyártott néhány selejt hullámot. A sirályok kezdtek elmaradni. Pityu néni májfoltos kezével megkapaszkodott a csónak szélében, és próbált a mélybe nézni. A repülőjegyet a szállodai szobában hagyta, az asztalon. Holnap hazautazik. Pedig csak tegnap érkezett. A lényeg viszont megvan, hiszen itt ül a nyílt tengeren, egy csónakban, hallgatja, ahogy a lusta szél gyártja a hullámokat. Ezért jött ide, nem másért – három nap, két éjszaka a hotelben, meg a repülőjegy, ennyire sikerült összeszórni a nyugdíjból. De ez épp elég, hiszen kint van a nyílt tengeren, egy csónakban, és szerencsére nem történik körülötte semmi. Persze tudta, milyen az, amikor nem történik semmi, és ő csak otthon ül az ágyban, várja a reggelt, mert idős ember lévén aludni már nem tud. Itt ugyanez van, csak a tengeren, és jól sejtette: az óceán azért bizony mindehhez sokat hozzátesz. Valami ilyesmit láthatott az öreg halász is, mielőtt megakasztotta a nagy halat. Az öreg halász és a tengerben. Pityu néni szerette ezt a könyvet, Hemingway elbeszélését, Ottlik Géza fordításában, Új Magyar Könyvkiadó, kemény papírkötés, 1954. Pityu néninek azok a részek tetszettek a legjobban, amelyek arról számolnak be, amikor Santiagóval, az öreg halászsal nem történik semmi. Néhány esetben éppen történhetett is volna valami, vagy majdnem történt is, de nem, aztán nem történt mégsem. Így volt ez jól, érezte ezt Pityu néni is. Időnként szívesen elbeszélgetett volna Santiagóval a kertvendéglőben, vagy épp kivásalta volna az ingét, ami alatt az öreg a szekrényben a felesége fényképét tartotta.

De Santiago nem járt a kertvendéglőbe, mert nem volt pénze, és inget sem hordott, Kubában ugyanis meleg van, nem kell ing. Az idegenforgalom is erre épít: sok a szálloda, mert a helyiek számolnak azzal, hogy rengetegen utaznak majd ide, hogy éves szabadságukat a tengerparton töltsék el, melegben, ing nélkül, amíg még Kuba olyan, amilyen. Van Hemingwayhez címzett kocsmá is, meg ki lehet ülni az öreg Santiago szobra mellé a partra, ha valaki mindenáron fényképezkedni akar. Pityu néni persze nem ezért jött. Kivárta az októbert, hogy leteljen a szezon, eltűnjenek a turisták, és becsukjon a Hemingway bár. De elszámította magát, Kuba ugyanis olyan meleg ország, hogy ide szezon után is sokan jönnek, tehát gyakorlatilag egész évben tart a szezon. Pityu néni így is megkapta, amit akart: az egyik kevésbé ismert, turisták elől eldugott partszakasról egy kölcsönzött facsónakkal kivezett a nyílt tengerre, és figyelte a szél meg a víz kölcsönhatásából keletkező neszeket.

Már szürkülni kezdett, amikor hirtelen bevágódott a csónakba egy repülőhal. Pityu néni megijedt, aztán úgy döntött: mivel ez mégiscsak egy hal, még ha egy kicsit torz is az otthoni pontyfélékhez képest, nem hagyja megfulladni, inkább visszadobja a vízbe. Felállt, és elindult a csónak orra felé. A vörösbarna repülőhal halszemével meredten bámulta, mire készül Pityu néni, majd amikor az asszony érte nyúlt, ugrott egyet, Pityu néni pedig megijedt, de olyan szerencsétlenül lépett, hogy lába megakadt a csónak szélében, és háttal az óceánba fordult. Virágos kötényruhája egyből átázott, de mivel tudott úszni, könnyen a felszínre kalimpálta magát. Amikor körülnézett, bosszankodva állapította meg, hogy vagy tízméternyire került a csónaktól. Ekkor jött egy nagyobb meglepetés: cápauszony bukkant fel a vízben, és sebesen közeledett felé. Az asszony megpróbált néhányat csapni a kezével a csónak irányába, de a cápa már húzta is lefelé, a lábánál fogva. Húzta, húzta, mire Pityu néni rántott egy nagyot, és egyszerűen kirántotta a lábát a cápa szájából. Mindez megisméltődhetett vagy három-négyszer, végül Pityu néninek sikerült elkapnia a csónak szélét. Két kézzel fogta a vizes deszkát, köhögött és fújtatott az ijedtségtől meg a sós víztől. A cápa is a felszínre emelkedett, kidugta a fejét a vízből, majd így szólt Pityu nénihez.

– Szia.

Pityu néni ijedtében visszaköszönt ugyanígy, bár nem szokta szeretni, ha a magyarországi ügyintézéseknél egyből letegeznek a hivatalnokok. Ő maga határon túli magyar volt, de ezt sosem hangoztatta, most is csak azért fontos, mert a határon túli területeken, mint tudjuk, magázódni szokás. Élénk társalgás kezdődött, melynek során kiderült, hogy a cápa és Pityu néni körülbelül egyidősek. Ezért sem sikerült a cápának véres cafatokra szagatnia Pityu nénit, ugyanis olyan öreg hal volt, hogy már a fogai is kihullottak: a vízbe esett asszony tehát nagyobb megerőltetés nélkül ki tudta rángatni a lábát a cápa állkapcsai közül, amelyek fogak nélkül csak olyanok voltak, mint valami hungarocell-lap vagy tömörebb szivacs. A cápa elnézést kért, amiért egyből az ösztönei szerint viselkedett, majd felajánlotta Pityu néninek, hogy visszavontatja őt a partra – elvégre mindjárt itt az este. Pityu néni fáradtan beleegyezett. Megtették visszafelé a szükséges három-négy kilométert, közben elbeszélgettek az unokákról, az öreg halászról, Barack Obamáról, meg hogy milyen nagy a drágaság itt is, ott is. A partra érve Pityu néni felvetette, hogy üljenek be a kertvendéglőbe, és egyenek valami helyi ételt, mondjuk sült banánt rizzsel és fekete babbal. A cápa megköszönte, de inkább visszaúszott. Mint kifejtette, furcsa lenne, ha egy hal csak úgy beülne a kertvendéglőbe, pláne ilyenkor, szezonban, úgy-hogy inkább eltekintene az ilyesmitől, különben sem akarja, hogy ideszokjanak a turisták.